

Vedr. kumulation af lugtpåvirkningen fra husdyrbrug.

Når jeg bor i en bolig ude på landet, og der ligger en mindre slagtesvineproduktion inden for 100 m fra min bolig, så vil jeg være meget bedre beskyttet mod øgede lugtgener end hvis en lidt større slagtesvineproduktion ligger bare 101 meter fra min bolig, selv om lugten fra den større produktion er nøjagtig den samme eller måske endda lidt større end lugten fra den mindre produktion.

Helt grotesk bliver det, hvis der ligger en stor svineproduktion mere end 300 meter fra min bolig, som udsætter mig for nøjagtig lige så meget lugtpåvirkning som den lille produktion mindre end 100 meter fra min bolig. Den lille produktion betyder, at lugtafstandskravene til andre husdyrproduktioner bliver forøget fordi den udløser kumulation af lugten, mens den store husdyrproduktion, som lugter med samme intensitet, ikke udløser kumulation, alene fordi den ligger længere væk, ikke fordi den lugter mindre.

Reglerne om kumulation af lugt fra husdyrbrug er helt ude af trit med VVM-reglerne. Efter VVM direktivets regler skal lugten fra alle husdyrproduktioner (og også industriproduktioner med videre) medregnes når påvirkningen af den enkelte borger skal vurderes.

Men med den danske regel i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen¹ om, at kun husdyrbrug som ligger inden for 100 meter af enkeltboliger eller 300 meter fra samlede bebyggelser og byzone udløser kumulation, betyder at mange boliger udsættes for lugtgener som er højere end de grænseværdier som er fastsat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 31. Nogle boliger risikerer at skulle tåle lugt, som er dobbelt så høj som grænseværdierne.

For at ligestille små og store bedrifter, skal alle de bedrifter som kan påvirke lugtimmissionen ved en bolig, samlede bebyggelser og byzone/sommerhusområder medregnes. Som udgangspunkt må det være alle husdyrbedrifter som ligger inden for konsekvenszonen for den bedrift, som skal vurderes, eller som har overdækkende konsekvenszoner.

Det må efter VVM-reglerne gælde, at det er den samlede lugtpåvirkning ved en given bolig, som skal danne grundlaget for reguleringen af husdyrbrugene og ikke en tilfældig afstand, som afgør om der skal beregnes kumulation. På samme måde som det ikke kan være nogle tilfældige procentsatser som lugtafstandene skal reguleres med, men en faglig vurdering/beregning af den samlede lugtpåvirkningen i forhold til de fastsatte lugtgenekriterier i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 31.

Hvor meget lugter husdyrbrug

En lille stald med 400 m² produktionsareal, slagtesvin, har en årlig ammoniakemission på 760 kg, og vil dermed indgå i kumulationsberegningerne efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 31 og bilag 3 punkt B.

For sådan en lille husdyrproduktion udgør den korrigerede geneafstand til enkelt boliger 74,8 m, til samlede bebyggelser 133 m og til byzone 237 m. Konsekvenszonen for denne størrelse husdyrbrug er 274 m.

En mindre stald med 800 m² produktionsareal, slagtesvin, har en ammoniakemission på 1.520 kg.

Den korrigerede geneafstand til enkeltboliger er 112,3 m, til samlede bebyggelser 188 m og til byzone 335 m. Konsekvenszonen er 430 m.

¹ Bekendtgørelse nr. 443/2023 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug
<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2023/443#P31>

Med den beregning af kumulation af lugt som er indskrevet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, vil det derfor alene være små husdyrproduktioner under ca. 1.500 m² som reelt indgår i kumulationen, selv om de større husdyrproduktioner medfører lige så meget lugt hos naboerne.

Det betyder altså, at en lille husdyrproduktion skal begrænse sin lugtemission hvis der er andre husdyrproduktioner i nærheden af naboerne, mens en stor husdyrproduktion ikke skal begrænse sin lugtemission selv om der ligger en anden husdyrproduktion som allerede belaster naboer eller byzone op til lugtgrænserne angivet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 31.

Forslag til forbedring af lugtkumulationsreglerne

For at overholde VVM reglerne omkring kumulation af lugt, skal alle husdyrbrug som har overlappende konsekvenszoner indgå i lugtberegningerne, sådan at det sikres, at lugtgenegrænserne i husdyrgodkendelsens § 31 altid overholdes. Dette betyder ikke, at der skal laves en samlet godkendelse af de berørte husdyrbrug, men alene at nye anmeldelser, tilladelser og godkendelser skal omfatte vilkår som sikrer, at lugtimmissionen ved naboerne overholder lugtgrænserne i § 31 hvis ikke kommunen skal afvise sagen efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 24.

I husdyrgodkendelsens bilag 3 er det i dag fastlagt, at hvis der er andre husdyrbrug nærmere end 300 m fra byzone eller samlede bebyggelser, eller nærmere end 100 m fra beboelsesbygninger i det åbne land, skal geneafstanden forøges med 10 eller 20 procent.

Miljøministeren har i et svar til mig den 11. juli 2023 oplyst, at afstandskravet kommer fra "Faglig rapport vedrørende en ny lugtvejledning for husdyrbrug", 2006². Men de 300 meter fra byzone/samlede bebyggelser og 100 meter fra enkeltboliger er ikke indskrevet i lugtvejledningen på baggrund af en faglig vurdering, men er efter det faglige udvalg havde lavet udkast til rapporten, af embedsmændene skrevet ind i teksten. Embedsmændene har taget afstandene fra de bestemmelser om godkendelse af små, bolignære husdyrbrug, som var gældende indtil 2006³. Afstandene blev dengang brugt til at afgøre, om der skulle meddeles godkendelse til placering af husdyrbrug i forhold til naboer, og gav kommunerne mulighed for at give afslag på placeringen. På det tidspunkt var store husdyrbrug på op til 250 dyreenheder, svarende til ca. 7.500 slagtesvin produceret årligt eller en årlig ammoniakemission på omkring 1.500 kg kvælstof.

Det er også relevant at gennemlæse Skov- og Naturstyrelsens Notat om konsekvenser ved valg af forskellige genekriterier fra den 3. september 2004 (J.nr. SN 2001-403-0081), hvor lugtgrænserne og hvordan lugten opleves af mennesker, er nærmere beskrevet.

9. januar 2024

Christian Holt
Pensionere dyrlæge
Trælløsevej 69, Skelby
4160 Herlufmagle
Tlf. 22 52 46 25

² https://husdyrvejledning.mst.dk/media/187235/lugtrapport_2006.pdf Miljøstyrelsen har dette link liggende, med det virker pt. Ikke, fordi husdyrvejledning.dk er blevet ændret i december 2023.

³ § 4 i husdyrgødningsbekendtgørelsen (bek. 814 af 13/7 2006)
<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2006/814#P4>

Noter

Produktionsareal	Ammonium emission	Lugtemission	Konsekvenszone	Enkelt ejendomme	Samlede bebyggelser	Byzone
400 m ²	760 kg NH ₃ -N/år	11.600 OU/s	284 m	75 m	133 m	237 m
800 m ²	1.520 kg NH ₃ -N/år	23.200 OU/s	430 m	112 m	188 m	335 m
1.600 m ²	3.040 kg NH ₃ -N/år	46.400 OU/s	652 m	160 m	356 m	484 m
3.200 m ²	6.080 kg NH ₃ -N/år	92.800 OU/s	988 m	332 m	656 m	849 m
6.400 m ²	12.160 kg NH ₃ -N/år	185.600 OU/s	1.498 m	613 m	1.119 m	1.428 m
12.000 m ²	22.800 kg NH ₃ -N/år	348.000 OU/s	2.184 m	1.007 m	1.717 m	2.161 m
12.800 m ²	24.320 kg NH ₃ -N/år	371.200 OU/s	2.271 m	Kan ikke beregnes	Kan ikke beregnes	2.250 m

Tabel 1: Sammenstilling af produktionsarealer, ammoniak emission og lugtgrænserne for slagtesvinebrug af forskellig størrelse, beregnet via www.husdyrgodkendelse.dk

Uddrag af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen

I husdyrgodkendelsens bilag 3 er der fastlagt følgende om beskyttelsesniveauet for lugt:

Beskyttelsesniveauet for lugt fremgår af §§ 31-33. Geneniveauerne i § 31, der er angivet i OUE, er angivet som 99 pct. fraktil med en midlingstid på 1 time. Geneniveauerne i § 31, der er angivet i lugtenheder (LE), er angivet som det maksimale timemiddel immissionsbidrag.

Der beregnes en nødvendig geneafstand efter såvel Miljøstyrelsens Lugtmodel som FMK-modellen på grundlag af produktionsarealets størrelse i m² i de enkelte staldafsnit og emissionsfaktorerne for forskellige dyretyper og staldsystemer, jf. tabel 6.

Vedr. kumulation af lugt står følgende i bilag 3:

Hvis der er andre husdyrbrug nærmere end 300 m fra de områder m.v., der er nævnt i § 31, nr. 1 og 2, eller nærmere end 100 m fra de beboelsesbygninger, der er nævnt i § 31, nr. 3, skal geneafstanden forøges med

- a) 10 pct., hvis der er 1 husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år, og*
- b) 20 pct., hvis der er 2 eller flere husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år.*

Hvorvidt et eller flere husdyrbrug skal medtages i kumulationen, fastlægges ud fra afstanden mellem de områder, boliger m.v., der er nævnt i § 31, nr. 1-3, og et centrum for det eller de pågældende husdyrbrug samt det pågældende husdyrbrugs emission af NH₃-N på samme måde som angivet i § 26, stk. 3, nr. 1 og 2.